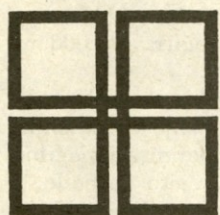

KNJIŽNICA
DOMŽALE²

Konoplan

induplati

glasilo delovne organizacije

induplati jarše

LETO XXXIII—Št. 2

FEBRUAR 1990

Detajl z našega razstavnega prostora na letošnjem sejmu MODA '90 v Ljubljani. Več o sejmu preberite na 2. strani.

Iz vsebine:

☆ *Vtisi s sejma mode*

☆ *Nova zdravnica v naši
obratni ambulanti*

☆ *Ob kulturnem prazniku*

☆ *Prerazporeditve iz
proizvodnje v konfekcijo*

☆ *Upokojitve*

☆ *Možnosti CEOKA*

VTISI S SEJMA MODE IN NAČRTI VNAPREJ

Intervju s šefinjo komercialnega sektorja, diplomirano ekonomistko Bredo KURZWEIL.

Sejem MODA '90 v Ljubljani se je končal. Na sejmu je sodelovalo tudi naše podjetje. Kako bi ocenili naš razstaveni prostor?

Rekla bi, da je bil barvno skladen, umirjeno - eleganten. Poudarjal je tisto, na kar smo letos kupce pravzaprav želeli opozoriti. Kljub temu, da je bil razstavljen tudi nadstrešek iz markiz ter roloji za okna iz tkanine za vrtno garniture, je bilo težišče vendarle na prikazu možnosti uporabe in kombiniranja lahkih in težjih zaves, prtov ter nosilnih tkanin, torej naših tkanin za notranjo opremo. Medtem ko je lansko leto naš razstaveni prostor iz izdelki iz markiz, tkanin za ležalnike in vrtno garniture po načinu predstavitve in barvni učinkovitosti izrazilo izstopal med drugimi, letos temu ni bilo več tako. Na sejmu je bilo mogoče videti kar precej lepo in domiselno urejenih razstavnih prostorov. Očitno se vse več proizvajalcev zaveda, da ni vseeno, kako kupcu proizvode predstaviš.

Letos nismo na sejmu dobili nobene priznanja. Se je to poznalo pri sklepanju pogodb?

Dobiti priznanje je seveda lepo. To naj bi bil dokaz, da so predstavljene kreacije modne, da si naredil nekaj lepšega in boljšega kot drugi. Prav

gotovo priznanje vzbudi pri kupcih tudi večje zanimanje za nagradni proizvod. Mislim pa, da na samo sklepanje pogodb bistveno ne vpliva, posebno ne, če je celoten program proizvajalca prilagojen željam in okusu kupcev. Danes, ko je trg še vedno neurejen, ko se trgovci s težnjo, da bi ohranili čimveč starih navad, vendarle počasi poskušajo prilagajati novim okoliščinam, so imeli pri dogovorih z našimi kupci najpomembnejši vpliv plačilni pogoji, pa tudi cen ne gre zanemariti. Menim, da je trenutno pomembnejše od priznanja na sejmu aktivna prisotnost pri kupcih in na tržišču sploh.

Koliko pogodb je bilo sklenjenih oz. za kakšne proizvode so se kupci najbolj zanimali? Je šlo pri tem za večje ali manjše količine?

Glede na to, da so nas na sejmu obiskovali v glavnem trgovci, je bilo po pričakovanjih največ zanimanja za zaves in prte, pa tudi naročil je bilo za te izdelke največ. Kupci so naročali v okviru svojih mesečnih potreb, pri čemer so bile količine nekoliko večje, saj so v decembru le redki kupili naše blago. Povpraševali so tudi po markizah, tkaninah za vrtno garniture in šotorih. Konkretnih naročil za ta program je bilo zelo malo, povedali pa so, da bodo blago začeli v večjih količinah naročati od marca dalje. To je pravzaprav glede na izrazito sezonski značaj teh proizvodov tudi razumljivo.

Obiskali so nas tudi nekateri »reprodukcioni«¹, kot jih imenujemo mi. Med njimi je prav gotovo zelo

zanimiv Indip iz Lendave, ki je za poskusno količino naročil cca 40.000 m² blaga.

Z večino kupcev, ki so nas obiskali, smo pogodbe za letošnje leto sklenili. Pri nekaterih smo definirali plačilne pogoje samo za prejeta naročila, z dogovarjanjem pa nadaljevali po sejmu. Do danes smo poslali pogodbe praktično vsem kupcem, tudi tistim, ki kupujejo naše blago za reprodukcijo.

Na sejmu je bil razstavljen celoten spekter naših proizvodov. Kateri proizvod oz. kateri dizajn je vzbujal največ zanimanja?

Težko bi rekla, da je katerikoli od razstavljenih proizvodov vzbujal več pozornosti kot drugi. Trgovcem so bili naši novi izdelki všeč. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da smo vse količine novih artiklov, ki smo jih uspeli narediti do sejma, tudi prodali. Zdaj moramo počakati samo še na reakcijo končnega potrošnika.

Ali bo zanimanje za razstavljeno blago merilo za našo bodočo proizvodnjo (večja proizvodnja enega artikla in manjša proizvodnja neznanih proizvodov) za domači trg?

Zanimanje za razstavljeno blago seveda mora biti orientacija za proizvodnjo, nekakšen začetni impulz, bi rekla. Tisto pravo merilo pa je lahko samo dejanska prodaja posameznih artiklov. Podatek o prodani količini je bil eden od kriterijev tudi pri določanju asortimana zaves in prtov za letošnje leto. Pri tem smo nekatere artikke že izločili in tako bomo morali delati tudi vnaprej. Gibanje na tržišču bomo morali spremljati še bolj intenzivno in tudi reagirati bomo morali hitro. Morali se bomo navaditi, da bomo delali tiste artikke, ki jih kupci iščejo in sicer takrat, ko jih potrebujejo ter v taki kvaliteti, kot jo želijo in zahtevajo.

Pogovarjala se je L. O.

Izredno zanimiv razstaveni prostor

POPRAVEK ČLANKA O PRERAZPOREDITVAH

V januarski številki Konoplana je direktor Dušan Leb objavil članek o prerazporeditvah iz proizvodnje v konfekcijo. V članku je pomotoma objavljen napačen znesek za stroške varovanja, ki smo jih plačevali Varnosti. Pravilno je: stroški varovanja, ki jih plačujemo Varnosti, znašajo za december čez 60 starih milijard.

Prerazporeditve iz proizvodnje v konfekcijo

V januarju so zaradi viška delavcev oziroma pomanjkanja dela v proizvodnji premestili v konfekcijo Radomlje in Mengeš 18 delavk ter delavcev. Iz tkalnice s pripravljalnico je odšlo 11 delavk in delavcev, predilnica se je zmanjšala za 4 delavke, v vzdrževanju sta 2 delavca manj in v oplemenitilnici 1. 6 delavcev se je usposobilo za vratarje v konfekciji Radomlje, 9 delavk je v obratu v Mengšu, kjer bodo postale ročne delavke in šivilje, 3 delavke pa se v Radomljah učijo šivanja. O podrobnejših razlogih za prerazporejanje zaposlenih in o njihovih počutjih na novih delovnih mestih sem povprašala obratovodjo tkalnice ter same delavke in delavce.

Predvidevajo se nove premestitve

Obratovodja tkalnice s pripravljalnico JANEZ KOTNIK je glede prerazporeditve delavcev in delavk iz tega obrata v konfekcijo povedal naslednje:

»Iz tkalnice s pripravljalnico je v konfekcijo odšlo 11 delavk in delavcev — 8 tkalk, en mazalec strojev in 2 transportna delavca. Razlog za ta korak je presežek tkalk v obratu in zamenjava starih tkalskih strojev z novimi, ki rabijo manj delavk. Višek tkalk pa je nastal tudi zaradi tega, ker je bilo lani precej delavk na porodniškem dopustu, sedaj se pa vračajo na delo. Zaradi prevelikih zalog precej statev stoji, zato ne moremo nuditi dela vsem delavkam.

Dnevno stoji približno 50 tkalskih strojev, zaenkrat samo še v spodnji tkalnici. Statve ne obratujejo iz naslednjih razlogov:

- izpad naročil za JLA in manjši izvoz iz SZ;

- izpad naročil za druge tehnične tkanine ožjih širin (od 60-100 cm);

- velike količine zalog tehničnih tkanin ter tkanin za ozke zavese in prte, zaradi česar ni potrebe po dodatnem delu;

- pomanjkanje določenih vrst prej, kjer se okleva za nakup, če blago ni prodano.

Vse, kar proizvajamo v tkalnici, je za znanega kupca oziroma je že vnaprej prodano.

Dosedanja naročila in na njih sloveča proizvodnja zadostujejo do sredine februarja. Potem se pričakuje dodatno ustavljanje strojev. Upam, da se ne bo treba posluževati najskejskih rešitev — prisilnih dopustov. Do ponovnih prerazporejanj v konfekcijo bo pa spet prihajalo.

Zaradi opisanih težav ne moremo v oddelku načrtovati nobenih planov. Če primerjamo letošnji januar z

lanskoletnim, smo precej pod planom.

Če se bo nadaljeval sedanji položaj v proizvodnji, ne bo stala samo spodnja tkalnica, temveč bo ista usoda doletela tudi SPS tkalnico, saj tudi za Picanole in Sulzerje ni nobenih pravih naročil.

Od delavca pri stroju do vratarja

AVGUST BUKVIČ je star 29 let. V Induplati Jarše se je zaposlil pred 11 leti. Prišel je v čistilnico blaga, potem pa je bil dlje časa v tkalnici kot mazalec strojev. 15. januarja letos so ga premestili v konfekcijo Radomlje za vratarja.

O tem, kako je sprejel prerazporeditev, je povedal naslednje: »V tkalnici so mi nadrejeni rekli, da bom premeščen s 1. majem. Ker pa je Varnost odpovedala sodelovanje svojih varnostnikov s 1. januarjem, sem jaz in mojih pet kolegov delo vratarja nastopil že sredi januarja, zaradi priužitve.

Odgovorni so povedali, da nas prerazporejajo zato, ker smo tehnološki viški.

Ne vem še, kako se bom počutil kot vratar. Na delovnem mestu sem še premalo časa. Seveda je to delo drugačno od mazalca strojev. Prej sem delal samo dopoldne, sedaj delam 12 ur skupaj. Prevoz imam

urejen. Upam pa, da ne bom prikrajan pri plači. Tudi kakšnega novega dela ne iščem, morda se bom kar privadil vratarskega posla.«

Tudi šivanje je lepo delo

19-letna **MARJETA DIMC** je v Induplati prišla leta 1986. Vseskozi je bila tkalka.

Zaradi pomanjkanja dela v tkalnici so jo sredi januarja premestili v Radomlje. Tukaj se bo 6 mesecev usposabljala za šiviljo.

»Zaenkrat se učim šivanja ravnih šivov,« je povedala prijazna sogovornica. »Kakšnih posebnih težav pri delu nimam. Trenutno je problem sedeče delo. Boli me hrbet. V tkalnici sem stala oziroma hodila med stroji. Upam pa, da se bom privadila na sedenje.

Sodelavke mi pomagajo. Pogrešam pa jarško družbo, zato se z njimi rada srečam konec tedna.«

Marjeta DIMC

Nič več obkrožena s hrupom

Kamničanka **BERNARDA BALANTIČ** je v Induplati delala eno leto. Bila je v predilnici. Tudi ona je bila zaradi znižanja proizvodnje v oddelku prerazporejena za šiviljo v mengeški obrat.

Bernardi je na novem delovnem mestu celo bolj všeč kot v predilnici. »Všeč mi je, ker ni hrupa in prahu, sliši se samo nenehno drdranje šivalnih strojev.«

O delu je navedla mnenje sodelavk, ki pravijo, da ji kot začetnici šivanje ne povzroča težav. Zato bo po končanem polletnem usposabljanju ostala na tem delu. Tudi zato, ker ima prevoz do službe sedaj še ugodnejši kot prej za Jarše.

Zadovoljne na novem delovnem mestu

Na ročna dela v mengeški obrat so bile razporejene delavke IVA GALIR, ANICA KISELAK (obe iz predilnice), MARJANA DORMIŠ (iz pripravljalnice) in ANICA OŠTIR ter KARLINA BOLHAR (tkalki).

Zaradi pomanjkanja dela v tkalnici in potrebe po delavkah v Mengšu sta Iva Galir in Marjana Dormiš v mengeški obrat prišli že tri tedne pred novim letom. Uradno sta na ročnodelski delavki prerazporejeni s 15. januarjem, pri čemer se bosta za delo usposabljali tri mesece.

Anica Kiselak je v Mengeši prišla 24. januarja ter namerava tukaj tudi ostati.

Anica Oštir pa je po vrnitvi s porodniškega dopusta sama zaprosila za delo v Mengšu, ker je zaradi varstva otroka želela delati samo dopoldne.

Karlina Bolhar je bila v Mengšu prerazporejena zaradi pomanjkanja dela v tkalnici. V Mengšu je šla nerada, zlasti zaradi sodelavk, s katerimi se je dobro razumela. Vendar je prepričana, da se bo navadila na novo okolje in nove sodelavke.

Ob koncu razgovora so sogovornice povedale, da obstaja velika razlika med delom v Mengšu in Jaršah. V Jaršah so vse delale pri strojih ob spremljavi oglušujočega ropota. Tukaj se privajajo ročnim delom, ni ropota. Norma pa je zelo visoka, so mi zagotovile, zato se jo težko preseže. Vse tudi nameravajo ostati na delu, katerega so jim izbrali drugi.

Bernarda BALANTIČ

Z leve: Iva GALIR, Anica KISELAK, Marjana DORMIŠ, Anica OŠTIR in Karlina BOLHAR.

Namesto pohvale - kritika

Sindikatu je decembra poslala prošnjo za delno povrnitev stroškov zdravniške preiskave v tujini za bolnega sina KARLA DOVČ iz tkalnice. Njen 7-letni sin Boštjan je telesno in duševno prizadet. Zdravniki so materi pred operacijo glave svetovali globinsko slikanje glave prek magnetne resonance. Takšnih aparatov v Jugoslaviji ni. Zato je Dovčevi ostala edina možnost — avstrijski Gradec.

4-dnevno bivanje v Gradcu jo je veljalo 7.000.- din. Del stroškov je Dovčevi krila Občinska zdravstvena skupnost, del stroškov je nosila sama, del pa naj bi jih kril sindikat.

Za rešitev prošnje je IO sindikata predlagal, naj predloži predračune. Ker to ni bilo mogoče, v času odhoda v Gradec Dovčeva ni prejela nikakršnih sredstev.

Po vrnitvi iz Gradca (od 21. do 25. 12. 1989), pa so sodelavke namigo-

Pri šivanju boli hrbet

Povsem drugačnega mnjenja od dosedanjih prerazporejenih delavk je 27-letna IVANKA MOMČILOVIČ iz Jarš. Ivanka je bila tkalka pet let.

S premestitvijo za šiviljo je nezadovoljna. Šivanje ji ne gre od rok, niti nima veselja za takšna dela. Po končani zaposlitvi za določen čas, torej po 6 mesecih privajanja, bi šla nazaj v jarško tkalnico brez ugovora. »Upam, da se mi bo to uresničilo, sicer bom prisiljena zamenjati službo. Pravzaprav že iščem drugo delovno mesto.«

Lada OREHEK

vale, da ji je vse stroške zdravniške analize za otroka kril sindikat. Dovčeva je to zbolelo. Zato je konec januarja še enkrat plaho vprašala sindikaliste, ali bi ji povrnili del stroškov, saj sama težko zmore nositi velika denarna bremena za sina. Sedaj ima tudi račune, katerih kopije lahko predloži sindikatu.

Sindikatu ji je tokrat brez pogojev 2. februarja povrnil del stroškov v višini 2.000.- din. Dovčeva se za to potezo zahvaljuje članom sindikata, bolečine ob neresničnih trditvah pa vseeno ne bo mogla pozabiti.

Pa še komentar k napisanemu:

Spoštovane klepetulje, preden čvete neresnice, se prepričajte o njihovi verodostojnosti. Poleg tega pa lahko bolezen ali nesreča prizadeta vsakega od nas, ki bo prisiljen prositi za pomoč. Če gre za lastne otroke, smo pa pripravljene zanje storiti veliko več kot zmoremo.

Urednica Konoplana

Nova zdravnica v naši obratni ambulanti

dr. Olga LOŽAR

Letos februarja se je upokojila zdravnica obratne ambulante Induplati dr. Marija ŠIŠKA, ki je za delavce tovarne skrbela polnih 40 let. Njeno mesto je prevzela mlada zdravnica dr. OLGA LOŽAR, sicer domačinka iz Homca, ki zdaj živi v Ljubljani.

Dr. Ložarjeva ima šele tri leta delovnih izkušenj. Delala je tudi v OA Utok v Kamniku, kjer je nadomeščala zdravnico na porodniškem dopustu. Glede na to, da je bila to zaposlitev samo za določen čas, jo je dr. Šiška vprašala, če bi sprejela specializacijo iz medicine dela, prometa in športa in s tem stalno zaposlitev v OA Induplati, saj mora imeti tovarniški zdravnik opravljen vsaj podiplomski tečaj iz medicine dela, da lahko opravlja naloge v zvezi s preventivnim zdravstvenim varstvom delavcev.

Dr. Ložarjeva je v razgovoru poudarila, da je specializacija iz medicine dela še vedno zapostavljena in trn v peti večini zdravnikom. »Ker pa sem bila študentka Slovenijalesa iz Radomelj, sem pričakovala takšno službo, kakršno sem sedaj sprejela. Zato sem že med študijem prisluhnila razpravam s področja medicine dela. Tudi specializacijo nameravam končati. Trenutno pa končujem podiplomski tečaj iz medicine dela.«

Nova zdravnica naše podjetje pozna ne samo od zunaj, temveč je tudi že delala z nami. Tekom podiplomskega študija je vse seminarke naloge opravljala iz delovnih področij, ki so zadevala Induplati.

Glede obratovanja ambulate je sogovornica povedala, da bo zaenkrat urnik dela od 7—13^h. Sistematske preglede bo v ponedeljek, sredo in petek opravljala v Jaršah, le v laboratorij in na testiranje bodo delavci hodili v Domžale. Dr. Ložarjeva bo v torek in četrtek delala še v OA Slovenijales Radomlje. Za lažje in učinkovitejše delo bi rada v OA Jarše dobila dodatno luč in nekaj visečih omaric.

Z njenim delom v OA Utok pa je bilo nekako takole: Prvič je bila začetnica na področju medicine dela, drugič pa je struktura zaposlenih v tem podjetju specifična. Zato so jo poskušali delavci včasih tudi izigravati.

Upa, da bo v Induplati bolje. Vendar je dejstvo, »da skoraj vsak pacient zdravnika poskuša enkrat speljati na led«. Šele po osvojitvi širokega obzorja (strokovno poznavanje problematike in praktično spoznavanje delavcev) je z leti zdravnik lahko kos pacientom. Dr. Ložarjeva je to ponazorila tudi z rekom: »zdravnik ima takšne paciente, kakršne si zasluži!«

Pri premagovanju začetniških težav in sploh pri delu bo zdravnici v veliko pomoč sodelovanje s podjetjem. Zlasti pri izdelavi ocenjevalne analize in zdravstvene ocene delovnih mest, bo to dobrodošlo. Zato želi Ložarjeva imeti čimveč osebnih stikov z delavci v podjetju. Zlasti bi rada, da se obratovodje osebno oglasijo pri njej, če npr. naletijo na problem, da je v njihovem obratu bolniški stalež močno porasel. Dr. Ložarjeva pravi, da bi s socialno delavko lahko organizirali kakšno neobvezna predavanja za delavce o zdravstvenem varstvu, zdravem načinu življenja, varovanju pred boleznimi ali o slabih razvadah in podobne. Tudi na straneh našega glasila se bo oglašala. Če bomo le želeli.

»Kaj bi rada od delavcev, kako naj ti pridejo v stik z menoj?« se je spraševala sogovornica. »Če bo prišel v ambulanto vinjen delavec, se z njim ne bom ukvarjala. Poslala ga bom domov, rekoč, naj me obišče, ko bo trezen! Nasploh pa mi niso preveč všeč pacienti, ki pri obisku zdravnika že na vratih povedo, kakšno diagnozo so si postavili. Raje vidim, da mi opišejo težave, bolečine in se z menoj pogovorijo!«

Nazadnje je dr. Ložarjeva še dodala, da na začetku pričakuje večji obisk delavcev. Marsikdo bo prišel poskusit, če bo bolniški stalež zlahka dobil. Poudarila je, da je odsotnost z dela odvisna ne le od vrste bolezni oziroma poškodbe, temveč tudi od narave delovnega

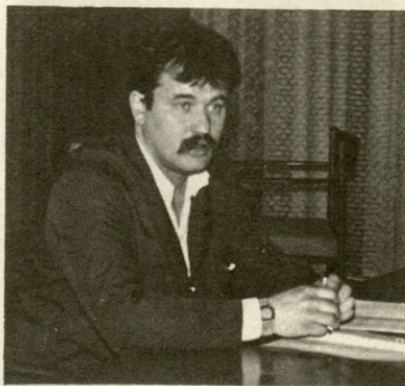
mesta. Npr. z zvitim gležnjem lahko delavka sede v pisarni z malo truda normalno opravlja svoje delo.

Kljub napisanemu pa bo Olga Ložar vedno prisluhnila težavam slehernega, saj ima rada ljudi. Nazadnje si je tudi izbrala poklic, ki poleg znanja zahteva veliko mero dobre volje.

Na obisku je bila:
Lada OREHEK

DELEGATI V DELAVSKEM SVETU V OBDOBJU OD 1. 12. 1989 DO 1. 12. 1991

BIRK RAJKO, predsednik — uprava
HREN ANTON, namestnik predsednika — tkalnica
BALOH IGOR — predilnica
BEDEN METOD — tkalnica
BEVK ZINKA — konfekcija Mengeš
BRATE BARBARA — konfekcija Peče
BRCAR MARIJA — konfekcija Radomlje
FRELH HILDA — gostinska dejavnost
HAFNER JANEZ — težka konfekcija Radomlje
KAVČIČ MIRA — uprava
KURENT FRANC — tkalnica
LEDERER IVICA — oplemenitilnica
LIMONI MILI — predilnica
MARKUŠ JOŽE — vzdrževanje
MÜLLER CVETKA — predilnica
REPANŠEK IVI — uprava
REPANŠEK MILENA — oplemenitilnica
STUPICA ZDENKA — kovinske konstrukcije Radomlje
ŠKERJANC MINKA — trgovina
ŠTIH STANE — konfekcija Mokronog
TROJANŠEK TILKA — konfekcija Radomlje

Predsednik DS je Rajko BIRK.

Postali smo upokojenci - postali smo upokojenci

Ni važna višina pokojnine,
temveč kolikokrat jo boš
prejel

S 1. marcem se bo v upravi upokojila **TONČKA ŽAGAR**, ki je delala v sektorju za informatiko.

Tončka je bila rojena leta 1938. Ko je dokončala osnovno šolo, se je ozirala po zaposlitvi. Toda obdobje med 50. in 60. leti je bilo za zaposlitev skorajda tako težko kot danes. Po dolgem iskanju se ji je nasmešnila sreča v kadrovske pisarni Induplati. Tukaj so ji povedali, da jo sprejmejo na delo, če bo poleg dela v tovarni obiskovala 3-letno industrijsko šolo za tkalke. Dopoldan bi morala 4 ure delati, popoldan pa hoditi v šolo.

Plaha Tončka je pogoje sprejela in 1. 9. 1954 se je Induplati zapisala za 35 let. Podjetju je ostala zvesta do upokojitve.

Po končani šoli je bila kot kvalificirana tkalka v tkalnici malo časa. Premestili so jo k šefu kontrole. Potem je v predilnici obračunavala plače. Opravljala je še delo tehnične administratorke.

Okrog leta 1965 je prišla v računski center, na delo, ki ga je opravljala do upokojitve. »Prejšnja pogosta premeščanja so mi pri sedanjem delu kar prav prišla, saj sem zelo podrobno poznala proizvodnjo, zaposlene, tako da sem lahko skladiščnikom svetovala, kakšne podatke naj mi posredujejo, da jih bom vnesla na kartice, ki so šle v računalnik,« je povedala. Tončka je namreč v računskem centru luknjala kartice, to pomeni, da je vanje vnašala podatke za računalnik.

Rada je prihajala v službo. Delo, ki ga je opravljala, jo je veselilo. Tudi s sodelavci se je dobro razumela. Vedno je bila nasmejana, s svojo prijaznostjo je vlivala vedrino v vse, ki smo jo srečevali.

»Upokojitev sprejemam z razumevanjem. Normalno se mi zdi, da so se mi delovna leta iztekla. Mislim, da se bomo razšli v dobrih odnosih. Spočetka bom pogrešala sodelavce, vendar se bom poskušala čimprej prilagoditi novemu življenju. To življenje pa mi bosta zapolnjevala vnučka ter delo na domačem vrtu. Vem pa, da me vnučka ne bosta vedno potrebovala, zato zasledujem po časopisih oglase, za občasno delo na domu. Tu in tam bi si namreč rada popestrila življenje. Dela ne bi jemala zaradi zaslužka, temveč resnično zaradi popestritve, sprememb. Ne želim pa, da bi mi življenje postalo enolično. Vendar mislim, da bom kmalu rekla to, kar pravijo vsi upokojenci: nimam časa, preveč sem zaposlen! Če si po upokojitvi normalno zaposlen z opravili, res ni časa za tisto, za kar ga ni bilo tudi prej med aktivno delovno dobo,« je Tončka razpletala o življenju po prvem marcu.

»Zadnje mesece pred upokojitvijo sem večkrat premlevala rek: ni važno, kolikšna bo pokojnina, temveč kolikokrat jo bom prejela! Polagoma sem se navadila, da bom doma, da ura ne bo kažipot na začetku vsakega novega dne. Zato bom spremenjeno življenje sprejemala normalno,« je še dodala Tončka.

Nazadnje je Tončka Žagar podjetju in vsem zaposlenim zaželela uspešno poslovanje. Poudarila je, da delavcem v tovarni manjka odkritih besed, zato je pohvalila novega direktorja, ki marsikaj pove naravnost. Stvari je treba jasno povedati,lušljanje po obratih in pisarnah ne pomeni rešitve.

V Induplati do upokojitve

DORA KOČAR iz pripravljalnice se bo upokojila 20. februarja, po 32 letih in pol delovne dobe ter pri starosti 50 let.

Kot 17-letno dekle se je Dora zaposlila v tkalnici. Tam ni bila dolgo časa. Kmalu so jo premestili v pripravljalnico. Sprva je tu delala kot čistilka. Zatem je odšla v ATR tkalnico, kjer je delala pri navijanju, nekaj časa je tamkaj tudi vozila material. Vmes je v pripravljalnici delala pri štrehah ter čistila cevke. Zadnje čase je bila na križnem previjanju. Lani in predlanskim pa je zaradi moževе bolezni delala samo dopoldne.

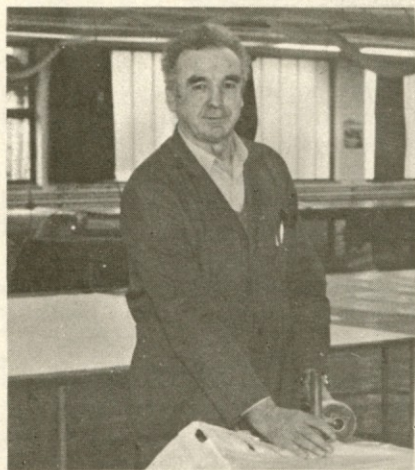

Dora Kočar je povedala, da je rada hodila »na šiht«. Ima lepe spomine na odnose s sodelavkami in mojstri. Kljub temu, da je bila spočetka bolj v vlogi rezervne delovne sile, delala je tam, kjer so rabili pomoč, se ji to ni zdelo hudo.

Po upokojitvi ji tudi doma ne bo dolgčas. Delala bo na domači njivici in vrtu. Tako bo življenje zanjo malo manj naporno, saj ji ne bo treba vedno šteti ur, ko je bilo treba vzeti kolo ali iti na avtobus, da bi pravočasno prišla v službo.

Z dokupom let polna pokojninska doba

27. februarja se bo upokojil **MATIJA BERTONCELJ** iz ceradnega oddelka v Radomljah. Matija bo letos dopolnil 40 let delovne dobe. V Induplati pa je zaposlen od leta 1980.

Bertoncelj je začel delati že v zgodnji mladosti. S 15-letji je začel voziti les s konji na Jelovici. (Rojen je bil v okolici Kroke.) To težko in nevarno delo — furmanstvo, je opravljal prek 20 let. Ker mu dela na Jelovici niso šteli v delovno dobo, je moral manjkajoča leta — okrog 20, dokupiti. Vmes je bil nekaj časa zaposlen pri kranjskem Merkurju, delal pa je tudi doma na kmetiji.

Ko se je Matija za stalno preselil v Zg. Jarše, je prišel v ceradni oddelke. Povedal je, da je v oddelku znal opravljati vsa dela, če je bilo potrebno. Dejansko pa so bili njegova domena mehovi za avtobuse, kjer je delal pri zadnji fazi — kovičenju.

Kot specialist za kovičenje je naučil tudi nekaj sodelavcev, ki bodo nadaljevali njegovo delo. Košir, Hribar, Prebil, Joger, Dimc — katerikoli od njih bo kovičil, je šel skozi Bertonceljevo uvajanje. Zato se Matija ne boji, da delo ne bi šlo naprej, saj se celotni oddelke dobro razume, vsi sodelujejo med seboj.

Matiji doma ne bo dolgčas. Marsikaj bo treba postoriti še na nedokončanem domu. Letos se bo upokojila tudi Matijetova žena, zato bosta večkrat odšla na njegov in njen dom. Doma pa bosta večjo pozornost posvetila velikemu vrtu, kjer bosta skušala pridelati čimveč za gospodinjstvo, ki bo zaradi nizkih pokojnin precej drago.

Polno upokojitev dosegla v Induplati

1. marca se bo upokojila FRANKA BLAŽIČ iz tkalnice, s petindesetimi leti delovne dobe.

Francka se je leta 1954 zaposlila na Viru v oljarni. V Induplati je prišla leto kasneje. Tukaj je delala v vseh obratih. Sprva je bila v mokri predilnici, potem v predilnici, pa v ATR tkalnici in spodnji tkalnici. Zadnje čase je delala v tkalnici kot čistilka. Za najslabše od vseh del je Francka ocenila čiščenje strojev, ker je to zelo umazano delo.

Blažičeva meni, da bo po upokojitvi nekaj časa pogrešala sodelavke, s katerimi je preživela tako velik del življenja. Z vsemi se je tudi dobro razumela. Ni pa ji bilo vseeno, ker je delo čistilke tako nizko ocenjeno. Pomivanje tal z metlo in čunjo, čiščenje stranišč, pri čemer so nekateri posamezniki skregani s higieno ali pa nalašč svinjajo, brisanje ploščic, vrat, tekanje sem in tja — to so dela, ki jih nobena ženska ne opravlja z veseljem. Ne samo zato, ker je delo čistilke najmanj plačano, temveč zato, ker je nizko ocenjeno. Res da ni preveč odgovorno, vendar je vsakdo rajši v lepem okolju kot pa v zamazani luknji. Vsi vemo, kako radi imamo red in čistočo v svojem domu. Zato poskrbimo, da bomo isto zagotavljali tudi na delovnem mestu.

Tudi na morje bom še šla

KRISTINA ZOR iz konfekcije se bo upokojila 16. marca, z 32-imi leti delovne dobe.

Doma iz Murske Sobote, se je še mladoletna preselila k bratrancu v Mengeš. Tu se je zaposlila kot sezonska delavka v vrtnarji. Po dveh letih je dobila redno delo v Induplati, kjer je ostala 29 let.

V Induplati je Kristina pričela delati v vzorčnem oddelku. Potem je bila 10 let v tiskarni. Po ukinitvi je

odšla šivati v konfekcijo. V tem času je zbolela na hrbtenici. Bolezen je tako napredovala, da zadnjih 10 let dela samo 4 ure dnevno.

Kristina sedaj živi v Nožicah. Tukaj sta si z možem zgradila hišo. Z veliko odreknanja. In le z minimalnim kreditom.

Šivilja Kristina se je odločila za predčasno upokojitev. Nekaj jo je k tej odločitvi prisilila bolezen, pa tudi slabo organiziran prevoz (le en avto pri hiši, z avtobusom je do radomeljskega obrata pešpot dolga, prevoz s kolesom pa je nevaren). Glede na to, da ima hčerki že preskrbljeni in bosta v hiši ostala sama z možem, bodo tudi življenjski stroški nekoliko nižji. Plača šivilj pa ni kaj dosti večja od pokojnine, zato niti ne bo toliko prikrajšana pri osebnem dohodku.

Nekaj časa po upokojitvi bo Kristini doma vsekakor dolgčas. Malo po delu, še bolj pa po sodelavkah, s katerimi se je zlasti zadnje čase dobro razumela. Sprva, ko je začela delati le 4 ure dnevno, je od strani slišala prenekatere pikro na ta račun. Kasneje pa so se v obratu navadili na to, da je 60 % invalid in ne zmore dosegati norme v takšni meri kot zdrave šivilje. Čeprav marsikatera beseda ni bila izrečena zlonamerno, je človeka-bolnika, prizadela. Zdravi bi jo morda preslišali, bolni pa jo tehta. Z leti se z drugačnimi odnosi popravi. No, to se je na srečo pri Kristini tudi zgodilo. Zadnje čase so jo vsi razumeli in ji po potrebi pomagali.

Odhod v pokoj pomeni spremembo življenja, ne bo nujno le čakanje na njegov konec. Kristina želi ostati tudi vnaprej vitalna. Sprehodov v naravo ne bo opustila. Tudi v toplice in na morje se bo še podala. Njeno glavno opravilo bo sevega gospodinjstvo, velik vrt, pa vnuček, ki ji bo krajšal čas in jo ohranjal mladostno.

Če bi bila še enkrat mlada, bi zopet izbrala poklic predice

15. marca se bo dovolj let za upokojitev nabralo **MARIJI RUSJAN** iz predilnice.

Kot 21-letno dekle se je Marija zaposlila v Induplati leta 1959. Od prej je imela 4 leta delovne dobe. Pri nas je najprej pričela delati v barvarni. Pred 20. leti je prišla v predilnico ter tam tudi ostala. Ves ta čas je delala na predilnih strojih.

V tolikih letih je Marija spredla tone in tone vlaken. Skozi njene roke je šlo nedoločljivo število votkov. Ob najinem pogovoru je z ožarjenim obrazom, ki jo je naredil vsaj 10 let mlajšo, ogledovala stroj, ki ga bo zapustila čez nekaj dni in dodala: »Če bi bila še enkrat mlada, bi zopet izbrala delo katerega opravljam sedaj. Če bi bilo treba, bi šla spet delati k predilnem stroju. Ob njem sem vseskozi rada delala, čeprav mi je nemalokrat nagajal, zlasti zaradi pogostih pretrgov nitk.«

Marija meni, da ji bo po upokojitvi nekaj časa dolgčas po delu in sodelavcih. Vendar se ne bo prepustila malodušju. Ker bo kot delavka pri stroju prejela nizko pokojnino, si bo razliko služila s šivanjem rokavic na domu. Upa, da bo tako lažje sledila sedanji druginji, ki je zlasti do upokojitve zelo nemila.

Na ugankarski kotichek v januarskem Konoplanu je pripela samo ena rešitev. Poslala jo je upokojenka **ZOFIJA BERGANT** iz Loke pri Mengšu, Stoparjeva 12. Odgovor je posrečen, zato bo prejela obljubljeno nagrado v časopisu.

Odgovor: V novo leto 1990 stopam z željo, da bi vas obvaroval ognja v dimniku. Vaš dimnikarček.

Letno poročilo o poškodbah pri delu

V obdobju od 1. 1. 1989 do 31. 12. 1989 smo pri analizi poškodb ugotovili:

V letu 1989 je bilo skupno 41 poškodb pri delu, od tega 32 poškodb na delu in 9 poškodb na poti na delo ali iz dela.

Zaradi poškodb pri delu je bilo 555 dni bolniškega staleža.

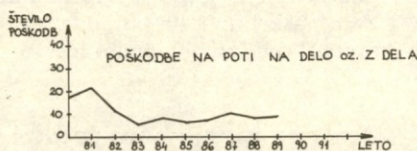
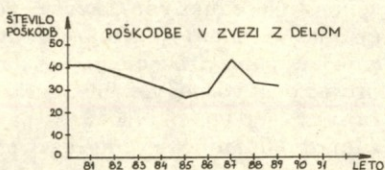
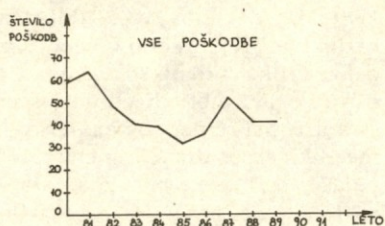
TABELA 1:

Poškodbe:	Program tkanin	Program konfekcije	Malo-prodaja	Gostinska dejavnost	Uprava	SKUPAJ
— v zvezi z delom	17	13	/	/	2	32
— na poti	8	1	/	/	/	9
SKUPAJ:	25	14	/	/	2	41

TABELA 2:

Izgubljeni delovni dnevi	Program tkanin	Program konfekcije	Malo-prodaja	Gostinska dejavnost	Uprava	SKUPAJ
— zaradi poškodb na delu	293	113	/	/	18	424
— zaradi poškodb na poti	113	18	/	/	/	131
SKUPAJ:	406	131	/	/	18	555

DIAGRAMI POŠKODB

SPOROČILO INTERESENTOM ZA LETOVANJE V ČATEŠKIH TOPLICAH

Vodja službe za gospodarjenje z osnovnimi sredstvi tov. Pušlar je na vprašanje bralcev Konoplana, kdaj bo hišica v Četeških Toplicah urejena za letovanje, odgovoril: Vsa gradbena in ostala dela v hišici in okrog nje so zaključena. Prostor je potrebno samo še opremiti. Predra-

Resnost poškodb nam pove povprečno število izgubljenih dni na eno poškodbo oz., da je ena poškodba zahtevala 13 dni bolniškega staleža.

Pogostost poškodb nam pove, koliko poškodb je bilo na 100 zaposlenih. Tako dobimo, da so se poškodovali 4 delavci na 100 zaposlenih.

Ostali podatki so razvidni iz tabel, ki nam povedo poškodbe pri delu in trajanje odsotnosti z dela:

Vzroki za poškodbe pri delu so zelo različni. Predočijo še vedno nepazljivost, neznanje, neizpravna naprava, mokra tla, neuporaba zaščitnih sredstev in prometne nesreče.

Večino poškodb na delu bi bilo možno preprečiti, če bi delavec na svojem delovnem mestu upošteval navodila za varno delo in delo tudi pravilno in dosledno opravljal. Vodje dela morajo stalno nadzorovati in praktično poučevati delavce o nevarnostih pri delu, o pravilnem načinu dela in v zvezi s tem tudi ukrepati, kakor določa pravilnik o varstvu pri delu.

Z dosledno uporabo sredstev za osebno varstvo pri delu in s pravilnim načinom opravljanja določenega dela ali delovnega postopka, boste ostali telesno nepoškodovani in si s tem ohranili zdravje, kar je želja nas vseh in vsakega posameznika.

V nadaljevanju so v diagramih prikazane številčne primerjave poškodb v zadnjih letih.

Pripravil:
Darko ZUPAN

čun za notranjo opremo znaša 83.000,00 din. Oprema bo nabavljena v kratkem. Predvideva se, da bo hišica pripravljena za sprejemanje gostov do začetka letne sezone.

Ob slovenskem kulturnem prazniku se predstavljajo naši pesniki

Kako vesel je človek, ko v današnjem času, polnem skrbi in nepotrebnih nesporazumov, odkrije droben biser. Da, kot droben, dragocen biser se mi je zazdela pesmica, ki jo je sestavil prijateljčin vnuk, tretješolček Igor.

Ta pesmica razkriva njegov srček, čist, nepokvarjen, poln želja in kar je najvažnejše, tudi poln ponosa.

Sicer pa skrbno preberite to pesmico in prepričana sem, da se boste strinjali z menoj, ko ugotavljam, da bi se mi odrasli marsikdaj lahko zgledovali po otrocih.

Danica

DOMOVINA

Ko pridem v gore,
zagledam cvetlice,
ki migljajo sem in tja,
vetrič sape jim ponuja,
da odmeva od slovenskih gora.

To mi dala je domovina,
ki na svetu zame je edina,
dala mi je to naravo,
ki zelenje jo obdaja okrog.

Ima ji je Slovenija,
dobra in poštena mati srca,
ki je nikoli zapustil ne bom,
saj tukaj moj je prelepi dom.

Njo vse obdaja,
reke, morje, vasi in gore,
nam je dala tudi ime,
mi smo njeni slovenski ljudje.

V njej smo lahko brez skrbi,
imamo hrano in vse druge
stvari,

opazujemo jo sami mi,
ker narod srečo s tem dobi.

V njej smo lahko brez skrbi,
imamo hrano in vse druge
stvari

opazujemo jo samo mi,
ker narod srečo s tem dobi.

Igor Rigler

☆ ☆ ☆

Prodaj osebni avto Renault 4, star tri leta. Cena po dogovoru. Vse informacije na int. 322.

STARE MODROSTI

Kar seješ to žanješ, so nam
dejali,
pregovori stari so nam ostali,
to so modrosti, ki ne zbledijo,
prav v vsakem času pomen
obdržijo.

In tudi pregovor, ki skriva
pravilo,
da moder je tisti, ki z molkom
odgovarja,
naj tisti, ki želi sam sebi dobro,
zapomni si in ga ne zanemarija.

Kar danes ti je moč storiti,
nikar za jutri ne odloži,
saj prav lahko se ti zgodi,
da te življenje samó prehití.

Veliko poznamo še starih
modrosti,
a vprašajmo se: jih spoštujemo
dosti?
ali pa le radi jih drugim delimo,
sami pa raje po svoje živimo?!
Danica Blejc

DOMOVINA!

Kako te ljubim, domovina!
Kako te ljubim, zemlja — mati,
tebe, tisočkrat teptana,
zatirana, zasramovana
in tlačena od vsepovsod.
Pod škorenj silačil bi te tuj gospod,
da ne mogla bi obstati,
da bi se morala predati,
a mi nočemo te dati,
ker si vendar naša mati.
Domovina ...
Zakaj te tujec uničuje?
Zakaj te s silo potujčuje?
Zakaj ti kri napoveduje?
A mi ne bomo se predali,
saj hočemo kot ti živeti:
če ti trpiš, s teboj trpeti.
Nihče ne sme nam tebe vzeti.
Domovina naša,
bodi naša prava mati!

Katarina Letnar

TEBI

Sonce vzhaja,
noč odhaja,
tebi je hudo.
Rad odšel bi v noč nazaj,
da obraz bi skrtil v temo.

A prišel je dan,
ko spet boš sam
v žareče jutro zrl
in jokal boš, le na skrivaj,
najrajši bi umrl.

Čez okno zreš
in več ne veš,
zakaj sploh še živiš.
Razjeda te ta tvoj zakaj,
zaradi njega le trpiš.

Želiš si smrt?
Preveč si strtl,
da bi mogel razumeti,
da tudi zate pride maj,
počakaj, treba je živeti.

Razumem jok
in trpek zvok,
ki iz prsi se izvija.
Zaman na svetu iščeš raj,
saj prazno te življenje ubija.

A ne jočeš sam,
saj jaz imam
še večjo bol v sebi.

Podari nekoč mi
najlepši smehljaj
— jaz pa ga
darovala bom tebi!

Katarina Letnar

KORAKI ČASA

Kdo si, da nikdar ne ustaviš korak,
hitiš in hitiš, kot podil bi te vrag,
ne ustavi te noč, ne ustavi te dan,
zakaj le zakaj tako si zagnan?

Postoj vsaj takrat ko veselje kraljuje
in teči, pohiti, ko žalost zmaguje!
Ti priča si nema, vztrajno korakaš,
kljub našim prošnjam nikdar ne
počakaš.

Korakaj, korakaj, korakaj naprej,
saj želim ljudi ne da se ustreči,
saj če bi hotel ljudi poslušati,
nikdar bi ne vedel, kako moraš teči.

Danica Blejc

Februarja smo v podjetju odprli
KNJIŽNICO. Zaenkrat si delavci v
njej lahko izposojajo poljudne knji-
ge. Te dobivamo v izposoj iz dom-
žalske knjižnice. Kasneje bo pričela
delati tudi strokovna knjižnica.
Knjižnico vodi Lada OREHEK.

KAKŠNE MOŽNOSTI NUDI CEOKA

(Nadaljevanje iz januarskega Konoplana.)

Da bi lahko odgovorili na to vprašanje, je potrebno predložiti štiri principe CEOKA iz nekaj zaključkov, ki iz tega izhajajo.

Principi so:

1. zahteve bodo izpolnjene (definicija kakovosti);
 2. napake bodo odklonjene s pomočjo zavzetih ukrepov;
 3. slaba kakovost je nesprejemljiva;
 4. stroški kakovosti se bodo spremljali.
- Poglejmo si te principe podrobneje.

1. Zahteve (kakovosti) bodo izpolnjene.

Natančno poznavanje kakovostnih zahtev in nedvoumen dogovor in način, kako meriti zahtevane parametre, je prvi pogoj za kakovostno delo (storitev).

To zveni trivialno, kljub temu ta temeljni pogoj pogosto ni izpolnjen. (Stroški slabe komunikacije.)

Pogosto je temu tako, ker prevladuje mnenje, da preizkušanje ni potrebno.

Npr.: »Dobavitelj preizkuša po istih metodah kot naš laboratorij« — domneva, ki pa pogosto ni točna.

Zakaj se torej pojavljajo različni odgovori na vprašanje: »So kakovostne zahteve izpolnjene ali ne?« Pogosto pomaga tu poznavanje osnove, iz katere izhajajo kupčeve kakovostne zahteve. To zahteva intenzivnejše in odkritejše pogovore med kupcem in dobaviteljem, kot pa je to bilo v preteklosti.

Toda tu se kaže sprememba. Pri teh razčističujočih pogovorih je možno obdelati obsežnejše probleme, kot pa jih je nudilo tradicionalno pogajanje o specifikaciji, ceni in dobavnih rokih. Tako mi, kot naši kupci, imamo s temi novostmi zelo dobre izkušnje.

Prepričati se, da so kakovostne zahteve kupca pravilno razumljene, pomeni vedenje — kar velja tudi za dobavitelje — na kakšen način bodo izpolnjevanje kakovostnih zahtev izdelka pri kupcu kontrolirali oz. merili. To so pomembni faktorji, ki nam pomagajo, da vemo, kdaj so kakovostne zahteve kupca izpolnjene.

Porabo časa lahko štejemo s stroškom usklajevanja. Ta čas je

dobro investiran, ker so reklamacije zaradi nejasnih dogovorov sigurno dražje.

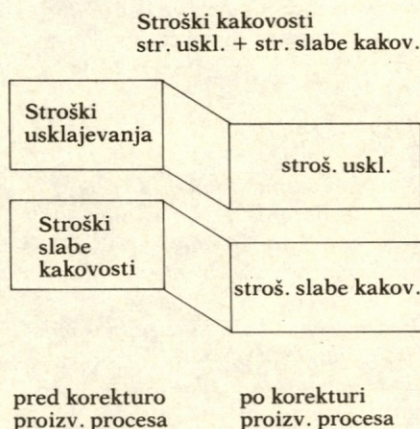
2. Preprečevanje nastajanja napak z ustreznimi ukrepi.

Stara modrost pravi: »Preprečevati je bolje kot zdraviti« in ne velja le v medicini.

Preprečevanje je najustreznejša pot za doseg kakovosti.

Tu govorimo predvsem o procesu proizvodnje, ki se ponavlja in ga je izkustveno mogoče voditi tako, da dosežemo zahtevano kakovost, če ne nastopijo motnje (nastajanje napak op. pr.). Da bi take procese lahko izvajali brez napak, zahteva sicer nekaj izdatkov, ki pa se — ko so izboljšanja izvedena — hitro povrnejo, ker odpadejo stroški slabe kakovosti.

Slika 2

Za vse **nepravočasno** optimirane procese velja: vsota stroškov slabe kakovosti in stroškov uskladitve bo manjša, če se več investira v ustrezne preprečevalne ukrepe.

Ponavljajočih se delovnih procesov je v podjetju več, kot pa se zdi na prvi pogled. Ne glede na to, da je precej takih, ki nikomur ne pridejo na misel, najdemo primere tudi pri odpremi, računovodstvu, nabavi, marketingu in celo v razvoju.

Predno si bližje ogledamo tretji princip, naj opozorimo na nekaj: pri obvladovanju kakovosti je največja pozornost namenjena: **odnosom zno-**

traj podjetja med »dobaviteljem« — »odjemalcem«.

To področje — kot tudi kakovost — je že od nekdaj obstajalo, vendar zelo pogosto ni bilo deležno nobene pozornosti.

V odnosih med področji: raziskavo in razvojem, analitskim in zagotavljanjem kakovosti, nabavo in proizvodnjo ali odpremo in marketingom, je več dejanskih odnosov kupec — dobavitelj, kot pa med podjetjem in njegovimi poslovnimi partnerji.

Samoumevno je, da so zelo pomembni tudi odnosi znotraj nekega oddelka ali nekega tima in, ne pozabite, odnosi med predpostavljanim in sodelavci. Spomnite se, da je 25—40 % delovnega časa izgubljenega zaradi slabega (— pomanjkljivega) komuniciranja. Pri notranjih odnosih med sektorji (interni dobavitelj — kupec) je največ slabega komuniciranja.

Uporaba CEOKA pri teh internih odnosih pomeni:

Vsakega sodelavca je treba zadolžiti, da kot interni dobavitelj dobavlja kakovost. To pomeni tudi: vsak sodelavec ima tudi pravico na kakovostne usluge — kot odjemalec, tudi napram svojemu predpostavljenu (informacije, delovna sredstva). Netočna in nepopolna naročila ne bodo več brez nadaljnjega sprejeta in obdelana. Kooperativni stil vodenja ni tu samo zaželen, ampak tudi preizkušen.

CEOKA brez uporabe internih principov v odnosih dobavitelj — odjemalec ne daje ničesar. Izboljšanje kakovosti ostne delo po koščkih, velikanski potencial izboljšanja ostane neizkoriščen in »CE« v CEOKA je izbrisan.

Tako je jasno, da CEOKA nima opraviti samo z izboljšanjem ali zagotavljanjem kakovosti, ampak tudi z ravnanjem (obnašanjem) vseh udeležencev. Pogosto to tudi pomeni, da je potrebno spremeniti tudi ravnanje zaposlenih. Za to pa so potrebni čas, dobri vzori in konstantnost.

CEOKA torej ni metoda, ki bi bila pri roki, da bi jo ob prikladni priložnosti potegnili iz predala in jo po uporabi zopet tja odložili.

CEOKA je strategija ali, če hočete, stalni izziv.

3. Slaba kakovost je nesprejemljiva.

Izziv je manj v tem, da kupec ne bi toleriral nikakršnih odstopanj, ampak bolj v tem, da sprejme tako ponajanje dobavitelj. **Ne zahteva se proizvodnja brez vsake napake, ampak ustrezno reagiranje na posamezne napake.**

Kadar nastopijo odkloni od zahtevane kakovosti, **ni dovolj** »gasilska akcija« za korekcijo, ampak je potrebno poiskati tudi vzroke napake in ukrepati — v smislu drugega principa — **tako, da odklonimo vzrok.**

Stroški, ki so z ukrepom povezani, nam ne smejo služiti kot izgovor, da se napaka ne bo nikdar več ponovila. Volja, učiti se iz napak, je uspešna samo tam, kjer vlada atmosfera, da se vsaka napaka čim bolj izpostavi. Potrebno se je striktno držati pravila, da se poišče in odkloni **vzrok za napako** in ne krivec. To je preizkušeno pravilo, ki pogojuje dobro »klimo« (odnose) v proizvodnji.

Splošno je poznano, da se s širjenjem uporabe CEOKA principov izboljša tudi klima v proizvodnji. Osnovni temelj za to so jasno definirane — ne diktirane — zahteve kakovosti, izpolnjevanje teh zahtev pa daje izvajalcem varnost in možnost preizkušanja lastnih sposobnosti.

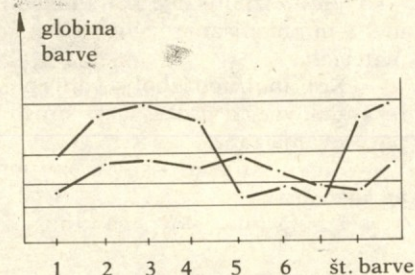
Zaradi zalaganja, ki ga CEOKA **terja od vseh zaposlenih, je posebno pomemben vzgled predpostavljene-ga.**

Slab vzgled šefa je še vedno najljubši izgovor, da se posamezniki izogonejo trudu oz. da svoje napake (nedelo, slabo delo) do drugih prikažejo manjše. Toda ravno za take

»samotolerantnosti« (tolerance, ki si jih nekdo sam dovoljuje op. pr.) v okviru CEOKA **ni prostora. Te »samotolerance« zavirajo vsa prizadevanja, da se zmanjša nezanesljivost proizvodnje.**

Nezanesljivost pomeni v tej zvezi: Nihanje kakovosti pri autputu dotičnega procesa (zahtev iz predpisov), ukrepanje (proces proizvodnje mora biti tako zanesljiv, da se lahko vedno drži svojih obveznosti) in stroške.

Primer: slika 3

V diagramu sl. 3 so nanešene vrednosti globine barv za vsako posamezno barvo.

Dogovorjene zahteve kakovosti so izpolnjene, če leži merilna točka med vrednostima B_1 in B_2 .

Da dosežemo nihanje v velikosti: $\leq 1/2$ ($B_1 - B_2$) mora biti izračunana količina barve naravnana na globino B .

Če uspemo variabilnost gornjega procesa tako znižati, da nihanja ne prekoračijo vrednosti $1/2 (B - B_2)$, je receptura zanesljiva, če uravnamo količino porabljene barve na globino C . Do takih izboljšanj pridemo — brez zunanega pritiska — če sodelavci in sodelavke poznajo principe CEOKA, jih izvajajo in so motivirani z možnostmi, ki jih daje in tudi sami dajejo predloge.

To so izkušnje podjetja, ki prakticira CEOKA, da zmanjša t.i. »proizvodno slepoto«, napake se identificirajo in odpravijo. To je bistven faktor za zmanjšanje nihanja kakovosti.

Važno vlogo igra uspeh »kroga kakovosti«, ki daje sodelavcem zavest, da lahko kaj izboljšajo z lastno iniciativo.

Trditev »Mi ne spreminjamo nič, star način je dober,« sploh ne sme biti možna.

Kadar kak predlog zahteva vlaganja, se morajo vedno pretehtati stroški napram pridobitvi.

4. Stroški kakovosti se ugotavljajo (merijo)

K temu moramo dodati: »Povsod, kjer je to možno!« Izguba zaupanja kupca je zelo draga, ampak višino je le redko možno določiti. Enako je z motivacijo sodelavcev. Kljub temu ima četrti princip svojo upravičenost. Zahteva namreč, da proces proizvodnje poteka organizirano in je možno pozitivne in negativne učinke izraziti z višino stroškov.

Za višino stroška reklamacije kupca že dolgo ni več pomembno, ali je izražena v DEM, ATS ali Sfr. Njegovi zahtevi moramo prišteti še stroške porabe časa, korespondence, laboratorijskih preiskav, popravila ali uničenja izdelka in eventuelne odškodnine oškodovani trgovini. (Glej sl. 4.)

Slika 4

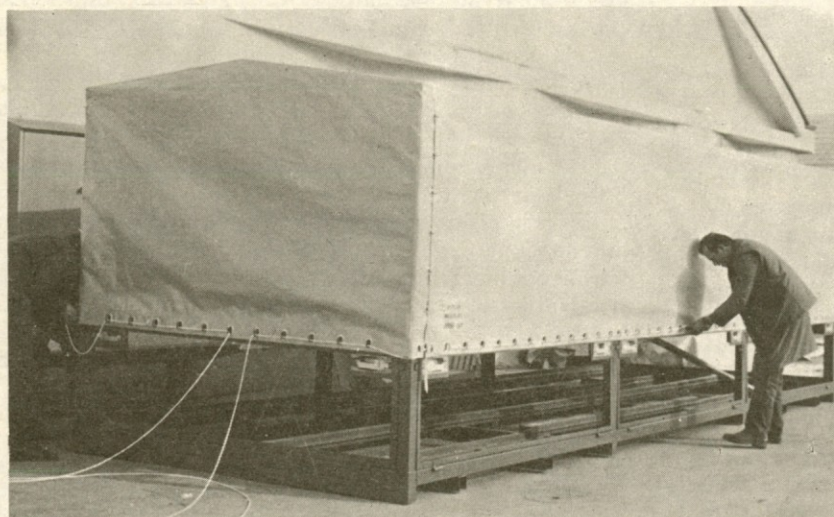
	stroški transp. proizvoda
	dopisovanje, obiski
	laborat. preizkave
	zaupanje kupca
	odškodnina trgovini

?? ? ? ? sloves podjetja (image)

Elementi stroškov pri reklamaciji kupca.

To zasledovanje stroškov v denarju ali času ne igra nobene vloge, še posebno v močno mehaniziranih in avtomatiziranih obratih, če zahtev po kakovosti ne prenesemo tudi na dobavitelja.

Pomen materialnih stroškov se znižuje, nihanje oz. zaustavitev avtomatizirane proizvodnje je vedno manj. Tudi številni dobavitelji, ki bi drug drugemu konkurirali, v ceni niso več merilo. Pač pa se večinoma išče partnerje, na katere se je možno zanesti.

Fotografija prikazuje delavce iz težke konfekcije pri nameščanju cerade za kovinsko ogrodje. Cerada je za Elan. S tako pokritimi tovornjaki Elan prevažajo v inozemstvo smuči in jadralna letala. V kotu, levo od Franca Novaka, je znak Induplati.

To povzroča, da se v posameznih podjetjih drastično zmanjša število dobaviteljev.

V reviji »Total Quality Management« — novemberska izdaja — so bile navedene naslednje številke:

firma	št. dobaviteljev	
	prej	sedaj
3 M	3.500	350
General electric	1.600	200
Ford	35.000	3.500
Dupont Carriers	1.400	12 (?)

Te objavljene številke so ekstremne, toda redukcija dobaviteljev za 30—50 % je normalna.

Za izbiro preostalih dobaviteljev izvedemo testiranje sposobnosti dobavitelja v njegovi proizvodnji.

Rezultati takega testiranja povedo dobavitelju, kje je po mnenju kupca, pokažejo njegove slabe in dobre strani in v katerem rangu je razvrščen v primerjavi z drugimi dobavitelji.

Da bi ta t.i. »Auditing« obdržali v mejah, se v Evropi prizadevajo nuditi firmam certifikat, ki jim potrjuje določene kakovostne norme (ISO - standardi 9000—9004).

• In zaključek, kaj ti štirje principi in njihova uporaba nudi na relaciji kupec — dobavitelj (znotraj in zunaj podjetja).

Kakšne možnosti ponuja CEOKA?

Interno podjetju:
— Vidno izboljšanje komunikacij in s tem zmanjšanje izgube časa in materiala.

— Kontinuirano izboljševanje poteka delovnega procesa, v smislu povečevanja zanesljivosti.

— Zmanjšanje stroškov z ozirom na kakovost.

— Izboljšanje delovnega vzdušja.

Navzven:

— Povečan ugled podjetja (Image

- kakovosti).

— Boljše poznavanje zahtev (želja) kupca.

— Zagotovitev in razširitev trga (ob enem zmanjšanje števila dobaviteljev za 10—50 %).

Vse te točke skupaj doprinesejo k večji učinkovitosti (boljšem poslovanju) podjetja.

Za zaključek pa še:

IZDELEK JE KAKOVOSTEN,
ČE SE VRNE KUPEC IN NE IZDELEK.

Prevedeno
iz Melliandtextilberichte 11/89
dr. Hubert Meindl

Članek sem prevedla zaradi aktualnosti vsebine, ki jo je možno uporabiti tudi v našem okolju (podjetju).

Karolina PUHAN

Delo in življenje sindikalne konference v obdobju 1986—1990

Glede na to, da vsakdo v življenju kdaj pa kdaj polaga račune o svojem delu, je prišel čas tudi za naš ali vaš IO KOOZS, da položimo račune oziroma poročamo o delu.

Če verjamete ali ne, sem bil kar malo v zadregi, ko sem pripravljal to poročilo. Ne zato, ker ne bi nič delali, saj smo kar naprej nekaj sestankovali, hodili na posvete, se sestajali, sklicevali komisije, sprejemali sklepe itd., itd. Učinek pa je bil ...??? — Ocenio bo raje podalo članstvo!

Ne mislim biti jokav, črnogled in napovedovati vsakodnevne podražitve, inflacijo, raje bom uporabil del pesmi Valentina Vodnika »Zadovoljni Kranjec«, ko pravi: »Slovenec, tvoja zemlja je zdrava, išče te sreča, um ti je dan, našel jo boš, ak' nisi zaspan!« Kajti dogajajo se globoke, korenite družbene spremembe, čas je, da se zberemo in zaženemo v katerokoli delo, vendar mirno, vztrajno, odločno. Nikakor ne smemo reči: »To bodo pa drugi postorili ali odločali, saj tako ne morem nič!«

Res je, da ta organizacija IO sindikata zapiše izvršilno funkcijo v prelomnem času, vendar vam moram povedati, da smo tudi mi sprejeli funkcijo že v prelomnem času — od borcev, če smem tako reči. V času, ko so se ustanavljali tozdi, ko se je sprejemala nova ustava, ko so iz enega sindikata podjetja nastajali številnejši izvršilni organi sindikata, itd. To je bil čas evforije. — Potem je prišel čas streznitve.

Sedaj spet prehajamo v čas, ko ugotavljamo, da vse staro ni tako slabo in so stare vrednote spet v ospredju. Lahko samo upamo, da bomo od starega vzeli tisto, kar je dobro, iz novega pa obdržali vse, kar je še uporabno.

Glede na to, da smo ženski kolektiv, bi izkoristil priliko in se vprašal, ali smo dovolj poskrbeli za naravno

Z občnega zbora sindikata.

reproduktivno moč naroda. Ali smo dovolj poskrbeli za razbremenitev žene-matere, ji omogočili olajšave (podaljšanje porodniškega dopusta, otroško varstvo, otroški dodatki, itd.). Mislim in upam si trditi, da kot družba nismo vsega naredili, ampak samo veliko govorili.

Iz srca si želimo, da prenovljeni sindikat ne bi delal starih, napak in da bo res samo za delavca — delavko (umskega ali fizičnega), da bo res delo oziroma njegova vrednost glavno merilo, ki bo določalo položaj človeka v družbeni hierarhiji.

Namesto zaključka se vsem zahvaljujem za sodelovanje; zlasti tistim, ki so na naših sejah sodelovali pri medsebojnem tovariškem dogovarjanju, strokovnim službam pa za pomoč in sodelovanje!

Vinko KEPEC

Popravek malega oglasa iz januarskega Konoplana

Prodajam rabljen kavč in rabljene kuhinjske elemente. Interesenti naj pokličejo telefon 715 216 po 14. uri. (V prejšnjem Konoplanu je tiskarski škrat narobe izpisal telefonsko številko.)

Pred volitvami

Gotovo že čutite predvolilni utrip. Vsi mediji nas zasipajo z novicami o strankah in njihovih kandidatih ter protikandidatih. Neodvisni kandidati za najvišje republiške funkcije kar sami zbirajo podpise.

Tudi naše podjetje se je vključilo v predvolilno življenje. Predvidoma bodo volitve za zbor združenega dela v občinsko skupščino in republiško skupščino 12. aprila 1990.

Letošnje skupščinske volitve se precej razlikujejo od prejšnjih volitev. V časopisih prebiramo, da bodo demokratične. Za zборе skupščin ne bomo imeli delegacij. Za vsako funkcijo bo moral biti predlagan vsaj en kandidat več, kot se jih voli.

Namesto prejšnjih postopkov evidentiranja in kandidiranja imamo sedaj **predlaganje kandidatov**, ko kandidate lahko predlagajo delavci, občani, politične in druge organizacije ali pa se predlagajo sami. Pogoji, da se predlagani kandidat vključi v kandidacijski postopek, je njegov pristanek, kar potrdi s podpisom.

Naslednja faza je **določanje kandidatov** na zborih volilcev, ki bodo potekali od 20. februarja do 3. marca. Na volilne lističe bodo vključeni kandidati, ki bodo za zbor združenega dela občinske skupščine na zborih volilcev prejeli najmanj 30 glasov.

Tretja in zadnja faza so **volitve**. Izvoljen bo tisti kandidat, ki bo prejel največ glasov.

Namesto prejšnjih delegacij je po novem delegatska baza za delegate v zboru združenega dela občinske skupščine DELAVSKI SVET.

Iz Induplati bomo imeli v Zboru združenega dela Skupščine občine Domžale enega delegata, poslanca ali odbornika, kakorkoli mu že rečemo. Izjave o pristanku na kandidacijski postopek so podpisali:

Vinko VODNIK, diplomirani pravnik, šef kadrovske-splošnega sektorja, rojen 4. 2. 1957, stanuje na Viru.

Franci VELEPEC, ekonomist, vodja oddelka za plan, rojen 19. 7. 1956, stanuje v Preserjah.

Marjeta ALJAŽ, ekonomski tehnik, šefinja finančno-računovskega sektorja, rojena 16. 3. 1958, stanuje v Kamniku.

Na zborih volilcev se bomo odločali o tem, katere kandidate bomo volili. Lahko se bomo odločili za vse tri ali vsaj za dva.

Tisti kandidat, ki bo na volitvah prejel večino glasov, bo v zboru združenega dela občinske skupščine zastopal Induplati naslednja štiri leta.

ZIMSKA SOVRAŽNIKA: PREHLAD IN GRIPA

Komaj so mimo novoletni prazniki, ko smo si stiskali roke in si voščili vse naj naj — tudi zdravja; že sta se naša lotila prehlad in gripa. Obratna ambulanta se polni čez mero. Ne prihajajo le tisti, ki bi radi preizkusili »ta novo dohtarco«, če pokloni kaj več bolniške; ampak ste vsi po vrsti blede, kihate in kašljate, pa vse vas boli.

Ob tem sem si nekega dne v ambulanti prav iz srca zaželela, da vidim kakšnega zdravega in nasmejanega delavca. In ker bi takih rdečeličnežev rada čimveč, sem vam namenila teh nekaj nasvetov, kako se obvarovati nadloge mrzlih dni. Če pa vas že ujame, — kako jo spoznati in se je čimprej znebiti.

Med prehladom in gripo z medicinskega stališča sicer je razlika, za bolnika pa to ne pomeni kaj dosti. Oba sta bolna in težko delata.

PREHLAJENEMU teče iz nosu in oči, reže in suši ga po grlu, močno kiha in nima visoke vročine. Minilo bo v enem tednu samo po sebi; če pridete v ambulanto, pa v sedmih dneh. Brez zdravil. Nad 3 literskim loncem prevrelih kamilic, miže z brisačo čez glavo, bo po 5—10 minutnem vdihovanju pare skozi nos in izdihovanju skozi usta občutil olajšanje. Po tem pa naravnost v posteljo. Če vas praska po grlu, grgrajte žajbljev čaj večkrat dnevno.

Tudi GRIPA vas stisne kar na hitro: mrzlica z visoko temperaturo, slabost, glavobol; po 2 dneh sledijo bolečine po celem telesu, brez apetita ste in na bruhanje vas sili. Pa še hripavi ste lahko, nahodni in suho kašljate. Pomaga samo postelja — ves čas visoke vročine in še 2 dni po tem. Aspirin, raztopljen v kozarcu vode in veliko toplega čaja z limono. Antibiotik prav nič ne pomaga.

Če pa ste slučajno še zdravi, potem v teh dneh ne hodite okoli bolnih po nepotrebem, saj le-ti že z govorjenjem razpršujejo okoli na tisoče drobnih nevidnih kapljic in vas okužijo. Izogibajte se zaprtih prostorov, kjer se gnete polno ljudi (kino, avtobus, dvigala). Vsak dan na stežaj odprite okna v stanovanju samo za 3 minute, da prezračite prostore.

Vsako leto v novembru imate možnost, da se v ambulanti preventivno cepite. Predvsem so te zaščite potrebni starejši in kronični bolniki, ki so še posebej ogroženi.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi moje mami

KRISTINE KERČ

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz konfekcije Radomlje za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Hvala tudi vsem, ki ste mojo mami spremili na njeni zadnji poti.

Cirila Banko

Ob boleči izgubi mojega očeta

JANKA NAGLIČ

se iskreno zahvaljujem sodelavkam za podarjeno cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Fani Žerak

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta

FERDINANDA KOKALJ

se lepo zahvaljujem sodelavkam za podarjeno cvetje, izraze sožalja ter vsem, ki so ga spremili na zadnji poti.

hčerka Minka

Ob smrti mojega očeta

MIRKOTA KOS

se sodelavkam konfekcije Peče zahvaljujem za venec, izreke sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Milena Kokalj

Za konec še cenem nasvet: vsako leto si v mislih rezervirajte 3 dni dopusta za primer zimskega prehlada. Ne bo vam treba iz hiše in postelje in se drenjati v ambulanti. Pa srečno!

Vaša zdravnica

Obvestila iz kadrovske službe

VSTOPI:

1. KLOPČIČ JOŽE, delavec v kovinskih konstrukcijah, 22. 1. 1990 — iz JLA;

2. AVBELJ MILAN, priprava vložka, centrifugiranje in sušenje, 25. 1. 1990.

IZSTOPI:

1. KUNAVER FRANC, delavec v kovinskih konstrukcijah, 15. 12. 1989 v JLA;

2. HAFNER VALTER, čiščenje strojev v tkalnici, 19. 1. 1990 — v JLA;

3. KOVAČ ROBERT, delavec v ceradnem oddelku 18. 1. 1990 — v JLA;

4. LOŽAR JANKO, ključavničar v vzdrževanju, 19. 1. 1990 — v JLA.

OBVESTILO ZA VEZAVO KONOPLANA

Bralci, ki želijo imeti vezane Konoplane letnik 1988 in 1989, naj naročila (vse številke Konoplanov v teh dveh letih) oddajo urednici Konoplana do konca februarja 1990. Stroške bodo plačali po prejemu vezanega izvoda!

OSEBNI DOHODKI V DECEMBRU 1989

Poročilo o osebnih dohodkih vsebuje gibanje OD, dosežene najnižje in najvišje OD, izračun povprečnih OD za dejansko število opravljenih ur med 160 in 200 urami, dejanski doseganju delovnih rezultatov in dejanski ocenjenosti del in nalog. Prav tako so v poročilu zajeti tudi osebni dohodki pripravnikov in nadomestila OD do 30 dni (metodologija izdelave RAD obr.), če prikazanemu številu delavcev dodamo še zaposlene z manj kot 160 urami in več kot 200 opravljenimi urami ter zaposlene brez obračuna OD (nadomestila nad 30 dni) dobimo skupno število vseh delavcev, ki so prejeli OD oz. nadomestilo:

Razred	Skupaj DO
do 1.310,00	6
1.310,01 — 1.600,00	14
1.600,01 — 1.900,00	38
1.900,01 — 2.200,00	127
2.200,01 — 2.500,00	183
2.500,01 — 2.800,00	148
2.800,01 — 3.100,00	116
3.100,01 — 3.400,00	60
3.400,01 — 3.700,00	42
3.700,01 — 4.000,00	42
4.000,01 — 4.300,00	23
4.300,01 — 4.600,00	14
4.600,01 — 4.900,00	11
4.900,01 — 5.200,00	7
nad 5.200,00	28
Zaposleni s 160—200 urami	859
Zaposleni z manj kot 160 urami	74
Zaposleni z več kot 200 urami	13
Zaposleni brez obračuna OD	55
Skupaj število zaposlenih	1.001
Najnižji OD	1.200,10
Najvišji OD	8.035,70
Povprečni OD	2.837,00

Vrednost točke je v decembru znašala v brutto vrednosti 0,0203 din. Najnižji OD v višini 1.200,00 din je prejela pripravnica s 70-odstotno vrednostjo sestavljenosti del oziroma nalog in brez gibljivega dela OD.

BOLNIŠKI IZOSTANKI V DECEMBRU 1989

Oddelek	Štev. zaposl.	Bolezen v %	Poškodba na delu v %	Poškodba na poti v %	Pošk. izven dela v %	Nege druž. člana v %	Spremnost v %	Red. in pod. por. dop. v %	Skupaj v %	Izpadle ure
Proizvodnja tkanin	489	3,85	0,12	0,21	0,73	0,67	0,05	5,42	11,05	9.493
Konfekcija, Mengeš, Radomlje, Peče	213	6,84	0,35	—	0,06	0,53	0,15	2,90	10,83	4.061
Konfekcija Mokronog	78	2,26	—	—	—	0,29	—	12,82	15,37	2.110
Uprava	165	3,52	—	—	—	0,94	0,03	1,82	6,31	1.829
Prodajalne	29	0,68	—	—	—	0,80	—	—	1,48	78
Gostinska dejavnost	22	4,92	—	—	0,88	—	—	—	5,80	232
Povprečno zaposlenih za DO: Zaposlenih 996 delavcev										
Izostanki zaradi bolezni										4,24 %
Izostanki zaradi nesreče pri delu										0,13 %
Izostanki zaradi poškodbe na poti										0,10 %
Izostanki zaradi poškodbe izven dela										0,39 %
Izostanki zaradi nege										0,64 %
Izostanki zaradi spremstva										0,06 %
Izostanki zaradi por. in pos. por. dopusta										4,58 %
Skupaj:										10,14 %

Izdaja v 1550 izvodih DO INDUPLATI Jarše, p.o. Ureja 15 članica ter fotografiranje LADA OREHEK. Natisnila tiskarna Dela plačila prometnega davka z odločbo Sekretariata za informacije

ki uredniški odbor. Glavna in odgovorna urednica je SRS, št. 421-1/72 od dne 8. 4. 1974.

